

1 קא משמע לן שאין אומרים כן וּבְדַשְׁנֵי לֵיהּ - וכמו שתירץ זאת אביי
 2 לרב פפא להלן בגמרא.
 3 פירוש נוסף לדברי הברייתא 'שוא ושקר אחד הן': וְאִיבְעִית אִמָּא -
 4 ואם תרצה תפרש את הברייתא כך, בְּשֵׁם שְׁמֵכִיָּא קְרַבְנָן עַל שְׁבוּעַת
 5 שְׁקָר, והיינו שבועה להבא. כִּד מְכִיָּא קְרַבְנָן עַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, והיינו
 6 שבועה לשעבר, כמו שבועה שאכלתי או שבועה שלא אכלתי, וְרַבִּי
 7 עֲקִיבָא הֵימָּן דְּמַחֲלִיב לִקְמֵן בַּמְּשֵׁנָה (כה). קרבן על שבועה לְשַׁעְבֵּר
 8 כַּעַל שְׁבוּעָה לְהַבָּא.
 9 הגמרא חוזרת להקשות על רב דימי והסובר שלשעבר נקרא שבועת
 10 שוא: מִיְתִיבֵי, שנינו בברייתא, אִי זֶה הוּא שְׁבוּעַת שְׁוֹא, זה הנשבע
 11 לְשָׁנוֹת (אֵת הַיְדוּעַ לְאָדָם), ואינו היא שְׁבוּעַת שְׁקָר, זה הנשבע
 12 לְהַחֲלִיף. ופירוש 'נשבע להחליף', שנשבע לשנות מהאמת בתוך
 13 שבועתו, כגון הנשבע שאכל והוא לא אכל, ומבואר ששבועת שקר
 14 היא לשעבר, ולא כמו שאמר רב דימי. מתרצת הגמרא: אִמָּא -
 15 אמור בגיסת הברייתא 'נִשְׁבַּע וּמְחִלִּיף', והיינו שנשבע לעשות
 16 ואחר כך מחליף את דברו ואינו עושה.
 17 הגמרא מביאה שיטה אחרת בענין המקורות לשבועה להבא
 18 ולשעבר: כִּי אָתָּא - כשבא רַבִּין מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִבְבֵל אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי
 19 יְרֵמְיָהוּ שְׁאֵמַר רַבִּי אַבְהוֹ, שְׁאֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הנשבע לשעבר כגון
 20 שְׁאֲכַלְתִּי וְכַגּוֹן לֹא אֲכַלְתִּי, והחליף מהאמת, הרי זו שבועת שקר,
 21 וְאִתְּרַתִּיהּ מְהַכְתוּב (ויקרא ט' יג) 'לֹא תִשְׁבַּעוּ בְּשֵׁמי לְשַׁקֵּר' וגו',
 22 שמשמעו, שבשעת השבועה לא יהיה דיבורו שקר, והיינו שבועה
 23 לשעבר. והנשבע להבא, כגון שְׁאֲכַלְתִּי וְכַגּוֹן שְׁלֹא אֲכַלְתִּי, ועבר על
 24 שבועתו, עֹזֵבֵר כִּלְאִי יַחַל דְּבַרְהוּ' (במדבר ג' א). וְאִי זֶה הוּא שְׁבוּעַת שְׁוֹא,
 25 זה הנשבע לְשָׁנוֹת אֵת הַיְדוּעַ לְאָדָם, וכגון על עמוד של אבן שהוא
 26 של זהב.
 27 הגמרא מודקדת במקור שמועה זו: אָמַר רַב פֶּפְאָה, הָא דְרַבִּי אַבְהוֹ
 28 - שמועה זו שאמר רבי ירמיה בשם רבי אבהו ושאמר רבי יוחנן
 29 אכלתי ולא אכלתי שכן לֹא פִּירוּשׁ אִיתְמַר - לא נאמרה בפירוש
 30 על ידי רבי אבהו, אִלָּא מְכַלְלָא אִיתְמַר - אלא שכך למד רבי ירמיה
 31 מדבר אחר שאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן. דְּאָמַר רַב אִידִי בַר
 32 אֲבִין, שְׁאֵמַר רַב עֲרֵמָה, שְׁאֵמַר רַב יִצְחָק, שְׁאֵמַר רַב יוֹחָנָן, רַבִּי
 33 יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי הַגִּילְגִיל, כִּל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבִיתוּרָה, אם
 34 הוא 'לֹא' שֵׁשׁ בּו מַעֲשֶׂה, לֹזְקִין עֲלִיין, וְלֹא'וּ שְׁאִין בּו מַעֲשֶׂה, אִין
 35 לֹזְקִין עֲלִיין, חוּץ מְכַמְהָ לְאוּיָן שְׁאֵף שְׁאִין בְּהֵם מַעֲשֶׂה לֹקֵה עֲלֵיהֶם,
 36 וְהֵם: א. נִשְׁבַּע. ב. וּמִיָּמַר - עושה תמורה לקרבן, ג. וּמְקַלְלֵל אֵת חֲבִירוֹ
 37 בְּשֵׁם הַמִּיּוּחָד שֶׁל אֶרֶב אֹתוֹתוֹת.
 38 בירור המקור לחיוב מלקות בנשבע: נִשְׁבַּע מְנַלְן שְׁחִיב מַלְקוֹת אֵף
 39 שאין בו מעשה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחֵי, אָמַר
 40 קְרָא (שמות כ' ז) 'לֹא תִשָּׂא אֵת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא כִּי לֹא יִנְקֶה ה'
 41 אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֵת שְׁמוֹ לְשׁוֹא', ויש ללמוד מכאן שְׁבִית דִּין שֶׁל
 42 מַעֲלָה (ש-ל שמים) אִין מְנַקֵּין אוֹתוֹ מֵהַעוּן אַבְל בֵּית דִּין שֶׁל מִטָּה
 43 מְלַקֵּין אוֹתוֹ וּמְנַקֵּין אוֹתוֹ מֵעוּנוֹ עַל יַדִּי כִּךְ. וזהו המקור שהנשבע,
 44 והיינו נשבע לשוא, חייב מלקות.

60 לְשְׁבוּעַת שְׁוֹא שכבר נתפרשה לעיל, תְּנַהוּ עֵינֵינוּ לְשְׁבוּעַת שְׁקָר,
 61 והיינו שיש לדרוש את מה שכתוב בחלק השני של הפסוק 'כי לא
 62 יִנְקֶה ה' אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֵת שְׁמוֹ לְשׁוֹא' לענין הנשבע שבועת שקר,
 63 ונמצא שגם לגבי נאמר 'כי לא ינקה ה'', ויש ללמוד שד' הוא שלא
 64 מנקה אבל בית דין של מטה מלקים אותו ומנקים אותו.
 65 הגמרא מבררת מהו שבועת שקר הנ"ל: הָנִיין - והקשה בַּה רַבִּי אַבְהוֹ
 66 בשמועה זו של רבי יוחנן, הֵיא שְׁבוּעַת שְׁקָר הַיְיבִי דְמִי - מה טיבה,
 67 אִילִימָא - אם נאמר כגון שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכְלִי, וְאֲכַלְתִּי, הלא לֹא'וּ שֵׁשׁ
 68 בּו מַעֲשֶׂה הוּא, שאכלה היא שנאסרה, ואכלה נחשבת מעשה,
 69 ופשוט שחייב מלקות. וְאִילָא צִירִךְ לְפָרֵשׁ בְּאוּפֵן אַחַר, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 70 שְׁאֲכַלְתִּי וְלִבְסוּף יֵשֵׁב וְלֹא אֲכַלְתִּי, ובוה הוצרך ללמוד מדרשה שמכל
 71 מקום חייב מלקות. מקשה רבי אבהו: הֵיא מִי לֹזְקָה - וכי לוקה באופן
 72 זה, וְהָא אִיתְמַר, שְׁבוּעָה שְׁאֲכַלְתִּי כִּכְרֵן זֶה הַיּוֹם, וְעֵבֵר הַיּוֹם וְלֹא
 73 אֲכַלְתִּיהּ, רַבִּי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ דְּאָמְרֵי תְרִוּיָהוּ - אמרו שניהם, אף
 74 על פי שעבר על איסור תורה אינו לוקה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אִינוֹ לֹזְקָה
 75 מִשּׁוּם דְּהוּה לֹא'וּ שְׁאִין בּו מַעֲשֶׂה, וְכֵל לֹא'וּ שְׁאִין בּו מַעֲשֶׂה אִין
 76 לֹזְקִין עֲלִיין, וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר אִינוֹ לֹזְקָה מִשּׁוּם שְׁאִין אָדָם לֹקֵה עַד
 77 שיתרו בו סמוך לעבירה ויאמרו אל תעשה כן שאם תעשה תתחייב
 78 מלקות, וכאן שמתרים בו ואומרים אכול מיד את הכיכר שאם לא כן
 79 תעבור על שבועתך ותתחייב מלקות, אִין זֶה הַתְּרָאָה כְּדִין מִשּׁוּם
 80 דְּהוּה הַתְּרָאָה סַפֵּק - שיש ספק בהתראה זו שמא אינה כנוונה, כי
 81 יתכן שאף אם לא יאכל כעת את הכיכר, כמו שאומרים לו, לא
 82 יתחייב מלקות, כי יספיק לאוכלה מאוחר יותר, וְהַתְּרָאָה סַפֵּק לֹא
 83 שְׁמָה הַתְּרָאָה, ולפיכך פטור ממלקות. ומבואר שהנשבע שיאכל ולא
 84 אכל אינו לוקה, ולא יתכן ששבועת שקר שלגביה דרש רבי יוחנן
 85 לחייב מלקות היא באופן זה.
 86 ממשיך רבי אבהו: וְאָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, תְּהָא - יש להעמיד שבועת שקר
 87 זו, שדרש רבי יוחנן לחייב עליה מלקות, בְּנִשְׁבַע שְׁאֲכַלְתִּי וְכֵן בְּנִשְׁבַע
 88 שְׁלֹא אֲכַלְתִּי, שאין באיסור זה מעשה אלא דיבור בלבד, ולכן הוצרך
 89 לרבותו למלקות מדרשה. מודקדת הגמרא: וּמֵאִי שְׁנָא - ובמה שונה
 90 שבועה שאכלתי, שלגביה העמידו את הריבוי של הפסוק, שבועה
 91 שאוכל בעתיד, שלא נכללה בתוך הריבוי, והעובר עליה פטור
 92 ממלקות ככל לאו שאין בו מעשה. אָמַר רַבָּא, כְּפִירוּשׁ רִיבְתָה תוֹרָה
 93 שְׁבוּעַת שְׁקָר כּוּזָה הִיא דוֹמָה לְשְׁבוּעַת שְׁוֹא, שהרי חיוב מלקות
 94 בשבועת שקר נתרבה מהמילה 'שוא' היתרה, והדמיון הוא בכך שמה
 95 שבועת שְׁוֹא היא לְשַׁעְבֵּר, כלומר שמיד בשעת השבועה היא לשוא,
 96 אֵף שבועת שְׁקָר שהתרתה לחיוב מלקות היא נְמִי לְשַׁעְבֵּר, אבל
 97 שבועה להבא, אינה בכלל הריבוי. ועל כל פנים מבואר מדברי רבי
 98 אבהו, ששבועה לשעבר נקראת שבועת שקר, שהרי פירש את
 99 שבועת שקר שעסק בה רבי יוחנן בשבועה שאכלתי ושלא אכלתי,
 100 וזהו שאמר לעיל רבי ירמיה בשם רבי אבהו בשם רבי יוחנן, שאכלתי
 101 ולא אכלתי היא שבועת שקר.
 102 רבי ירמיה מקשה: אִיתִיבֵיהּ רַבִּי יְרֵמְיָהוּ לְרַבִּי אַבְהוֹ, שנינו לקמן (כו),
 103 אדם שנשבע שלוש פעמים על כיכר אחת ואמר שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכְלִי
 104 כִּכְרֵן זֶה, שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכְלִנָה, שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכְלִנָה. וְאֲכַלְתִּיהּ, אִינוֹ
 105 חֲיִיב אִלָּא כְּעוּבֵר עַל שְׁבוּעָה אַחַת, משום שאין שבועה חלה על
 106 שבועה. וזו היא הצורה של שְׁבוּעַת פְּטוּי שְׁחִיבִין עַל יְדוּנָה מְבוּתָה,
 107 וְעַל שְׁנִיתָהּ קְרַבְנָן עוֹלָה יוֹדֵר. ומדויק רבי ירמיה: נאמר 'ו' הֵיא',
 108 ומשמע שבסוג אחר אין חיוב מלקות. לְמַעוּמֵי מֵאִי, וכי לֹא'וּ לְמַעוּמֵי
 109 שבועת ביטוי לשעבר, כגון שְׁאֲכַלְתִּי וְלֹא אֲכַלְתִּי, ולומר דְּלֹא לְכֵן
 110 - שאינו לוקה אם נשבע כן לשקר.
 111 מתרץ רבי אבהו: לֹא. אלא כוונת המשנה לְמַעוּמֵי שבועה שְׁאֲכַלְתִּי
 112 וְלֹא אֲכַלְתִּי מְקַרְבָּן, שאם היה שוגג אינו חייב קרבן. והיינו, ששבועה
 113 שלא אוכל זו היא שבועת ביטוי וְעַל שְׁנִיתָהּ חֲיִיב קְרַבְנָן עוֹלָה יוֹדֵר,
 114 אַבְל שבועת ביטוי לשעבר, כגון אֲכַלְתִּי וְלֹא אֲכַלְתִּי, לֹא חֲיִיב עֲלֵיהּ
 115 קרבן, אך לענין מלקות שוה היא לשבועה שאוכל. וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
 116 הֵיא, דְּאָמַר (לקמן כה) שְׁאִינוֹ חֲיִיב קרבן אִלָּא עַל הַעֲתִיד לְבֹא -
 117 שבועה להבא. אַבְל לגבי חיוב מלקות מודה רבי ישמעאל דְּמִילְקָא
 118 לְכֵן - שלוקה גם על שבועה לשעבר.

60 מקשה הגמרא: **ואם איתא** – ואם ישנו שרבי עקיבא מחייב בכל
 61 התורה על כל שהוא וכרבי שמעון, **לימא** להו יאמר להם, **אנא פבלי**
 62 **התורה פולה פרבי שמעון סבירא** לי. וכיון שלא השיב כן, מוכח
 63 שאינו סובר כרבי שמעון.
 64 הגמרא דוחה: באמת יכול היה להשיב כן, אך הוא **לדרביהם דרבנן**
 65 **קאמר** להו – השיב על דבריהם אפילו לפי שיטתם, **לדידי ו-לשיטתי**
 66 **פבלי התורה פולה פרבי שמעון סבירא** לי, ופשוט שהנשבע שלא
 67 יאכל, אסר בכל שהוא. אבל **לדידכו אודו לי מיהא** – גם לשיטתכם,
 68 שבכל התורה אינו חייב פחות מכזית, הודו לי על כל פנים בשבועה,
 69 שהואיל **ואם היה מפרש** שלא יאכל כל שהוא, היה חייב בכל שהוא.
 70 לכן גם בנשבע סתם שלא יאכל **נמי חייב** בכל שהוא. **ואמר** ליה
 71 **רבנן, לא**.
 72 הגמרא פושטת את הספק: **תא שמע**, שנינו במשנה (גזיר לדי, דפי
 73 **עקיבא אומר**, **נויר ששרה פתו ביני**, ונספג היין בחלק מן הפת, **ויש**
 74 **כה פדי לצרף פות** – ויש בין שני חלקי הפת, מן הספוג [שהוא נידון
 75 כיון ממש] ומשאנינו ספוג, שיעור כזית, ואכלם הניזר בבת אחת, **חייב**
 76 מלקות כדין האוכל כזית מיוצא מהגפן, שהלכה היא באיסורי ניזר,
 77 שהיתר מצטרף לאיסור ומשלים את שיעורו. **ואי סלקא דעתך**
 78 **בעלמא** בכל איסורי התורה רבי עקיבא **פרבי שמעון סבירא** ליה,
 79 **למה לי לצרף**, הלא בכל שהוא חייב. אלא על כרחך רבי עקיבא
 80 סובר כרבנן, שאינו חייב אלא בכזית, ורק בשבועה, חייב על כל
 81 שהוא משום שהלך אחר לשון בני אדם.
 82 ראייה נוספת: **ועוד** ראייה לדבר, **דבגנ** במשנה לקמן (בב), **שבועה שלא**
 83 **אוכל**, **ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים**, חייב קרבן שבועה,
 84 **ורבי שמעון פומר** משום שאין שבועה חלה על איסור תורה אחר.
 85 **והוינן** כה – ונשאנו ונתנו בה, **אמאי** [מדוע] חייב משום שבועה
 86 לחכמים, איך חלה השבועה, והלא **מושבע מהר סיני** הוא שלא
 87 יאכל נבילות. **רב ושמואל** ורבי יוחנן **דאמרי** (תרוניהו), כיון שכאן
 88 במשנה מדובר **פכולל** בשבועתו **דבריים המותרין עם דבריים**
 89 **האסורין**, שאמר בסתם 'לא אוכל' והכל במשמע, מתוך שהשבועה
 90 חלה על הדברים המותרים חלה גם על הדברים האסורים. **וריש**
 91 **לקיש** אמר, אין הטעם משום שהוא כולל בשבועתו דברים
 92 המותרים, **ואי** [ואין] **אתה מוצא** שיתחייב משום שבועה באוכל
 93 נבילות וטריפות, **אלא** כשנשבע שלא יאכל פחות מכזית, שבזה אינו
 94 מושבע מהר סיני משום איסור נבילה, וחלה השבועה, ודבר זה מצוי
 95 **אי** [או] **בפרש** בשבועתו שלא יאכל **חצי שיעור**, **זה אליבא**
 96 **דרבנן** שאינו נאסר בכל שהוא אלא אם אמר כן בפירוש, **אי** [או]
 97 שאתה מוצא זאת, בנשבע שלא יאכל **בסתם**, **ואליבא דרבי עקיבא**
 98 **דאמר** אדם שנשבע שלא יאכל **אוסר עצמו פבלי שהוא**. ומכאן
 99 מוכיחה הגמרא: **ואי סלקא דעתך דבעלמא** רבי עקיבא **פרבי שמעון**
 100 **סבירא** ליה, הלא על **פל שהוא** מנבילה **נמי מושבע ועומד מהר**
 101 **סיני הוא**, ויהי אמר ריש לקיש שבשבעה חלה על כל שהוא מנבילה.
 102 **אלא לאו שמע מינה** – אלא ודאי יש ללמוד מדברי ריש לקיש
 103 **דבעלמא** בכל איסורי התורה, רבי עקיבא **רבנן סבירא** ליה, שאינם
 104 אלא בכזית. **שמע מינה** – אכן מוכח כן.
 105 שנינו במשנתנו: **אמר** לו **לרבי עקיבא היכן מציינו בו**, באוכל כל
 106 שהוא שהוא חייב שזה חייב. מקשה הגמרא: **וכי לא מצאנו** שחייב
 107 בכל שהוא, **והרי נמלה** [או כל בריה קטנה שהיא שלימה כברייתא]
 108 האוכל אותה חייב מלקות אף שהיא פחותה מכזית, וכמו שנינו
 109 במכות (ג). וכיון שמצאנו חיוב על אכילה פחותה מכזית, ראוי לומר
 110 שדעת האומר 'שבועה שלא אוכל', לאסור אפילו אכילת כל שהוא.
 111 מתרצת הגמרא: **פריה שאני** [שוונה], כלומר, בריה הוא ענין מיוחד
 112 ועומד בפני עצמו, ואף שהאוכל בריה בשעור כל שהוא, חייב, אין
 113 דבר זה משפיע על דעת בני אדם האוסרים אכילה בשבועה.
 114 הגמרא מקשה שוב: **והרי מצאנו** באוכל **הקדש** שחייב אף אם אכל
 115 פחות מכזית ובלבד שיהיה שוה פרוטה. מתרצת הגמרא: **הוא פנינן** –
 116 צריך שיהיה **שנה פרישה**, שזהו שיעור האיסור בהקדש, שהוא
 117 איסור הנאה, ואם כן עדיין לא מצאנו שיהיה חייב בכל שהוא.
 118 הגמרא מקשה שוב: **והרי מפרש** בשבועתו שלא יאכל כל שהוא, **ב**

1 רבי ירמיה מקשה מהמשך המשנה: **אימא סופא** ששינוי (בט) איזו
 2 היא שבועת שוא, נשבע לשנות את הידוע לאדם, אמר על העמוד
 3 של אבן שהוא של זהב וכו', **זו היא שבועת שוא שחייבין על ידונה**
 4 **מבות ועל שנתה פטור מקרבן**. ונאמר 'זו היא', משמע שבשבועה
 5 אחרת פטור ממלקות, **למעוטי מאי**. **מאי לאו למעוטי** – וכי אין
 6 כוונת המשנה למעט שבועה **שאכלתי ולא אכלתי**, **דלא לקו** –
 7 שאינו לוקה, והטעם משום שאין דורשים 'לשוא' (שמות כ) היתרה
 8 לרבות שבועת שקר לחיוב מלקות.
 9 מתרץ רבי אבהו: **לא**. אלא פירוש המשנה שזו היא השבועה **דעל**
 10 **שנתה פטור מקרבן**, **אכל** שבועה **שאכלתי** וכן שבועה שלא
 11 **אכלתי**, על שנתה **חייב קרבן**, ורבי עקיבא **היא**, **דמתחייב** (לקמן בה)
 12 קרבן על שבועת ביטוי **לשעבר פלהבא**.
 13 מקשה רבי ירמיה: **הא אמרת** לעיל **(א"ע)** **שרישא רבי ישמעאל היא**,
 14 שפוטרו מקרבן בשבועה לשעבר, וכי **רישא רבי ישמעאל וסופא רבי**
 15 **עקיבא**, הלא דוחק גדול הוא. מתרץ רבי אבהו: **פולה** – כל המשנה
 16 **רבי עקיבא, ורישא** (בב) [שבועה שלא אוכל כיכר זו, זו היא שחייבים
 17 על ידונה מכות ועל שגגתה קרבן], **לאו למעוטי** שבועת ביטוי
 18 לשעבר כגון **אכלתי ולא אכלתי מקרבן**, כפי שתירצתי לעיל **(א"ע)**,
 19 **אלא למעוטי** שבועה להבא שאין בה מעשה, כגון **שאוכל** ולבסוף
 20 ישב **ולא אכל**, מחיוב מלקות, **אכל קרבן מיחייב עליה** אם עבר
 21 בשוגג. מקשה רבי ירמיה: **ומאי שנא** – ומה המיוחד בשבועה שאוכל,
 22 והלא יש לפרש שכונת המשנה למעט כל סוגי שבועות ביטוי חוץ
 23 משבועה שלא אוכל [שהיא המזכרת במשנה], ובין על שבועה
 24 שאוכל ולא אכל ובין על שבועה שאכלתי, פטור ממלקות, ולא
 25 כדברך. מתרץ רבי אבהו: **מסתברא קאי** – כיון שעומד ועוסק התנא
 26 בשבועה **להבא** [שלא אוכל] **ומעט** מחיוב מלקות שבועה שגם היא
 27 **להבא**, אבל אם תרצה לפרש שממעט גם שבועה שאכלתי, וכי
 28 מסתבר לפרש כן **דקאי פלהבא וממעט לשעבר**.
 29 שנינו במשנתנו: **שבועה שלא אוכל, ואכל פל שהוא, חייב בו**
 30 **דברי רבי עקיבא**. הגמרא דנה ממה נובעת שיטת רבי עקיבא: **איבעיא**
 31 **להו**, האם **רבי עקיבא** בשאר איסורי אכילה ש**פבלי** התורה **פולה**
 32 **פרבי שמעון סבירא** ליה, **דמתחייב** מלקות אפילו **באוכל משהו**
 33 מהדברים האסורים, כגון נבלה או חלב, משום שלדעתו סתם
 34 'אכילה' שבתורה, הכוונה בה לכלל שהוא. **דתניא**, **רבי שמעון**
 35 **אומר**, **פל שהוא למכות**, ומה שידוע מהלכה למשה מסיני
 36 ששיעורי אכילה בכזית, **לא אמרו פות אלא לענין קרבן**, שהאוכל
 37 בשוגג חלב או דם חייב חטאת [וכיון שדונם בברת], ואינו חייב אלא
 38 בכזית. אבל מלקות חייב בכל שהוא. ואפשר שזו היא גם דעת רבי
 39 עקיבא, וכיון שאכילה של תורה היא אפילו בכל שהוא, מובן מאליו
 40 שהנשבע שלא יאכל, אוסר את עצמו אפילו בכל שהוא.
 41 **וכדן הוא דבעי איפלוגי בעלמא** – וראוי היה להשמיע את
 42 מחלוקתם של רבי עקיבא ורבנן בשאר איסורי אכילה שבתורה, **והאי**
 43 **דקא מיפלגי בהא** – והטעם שהשמיע התנא את מחלוקתם דווקא
 44 כאן, לענין שבועה, להודיעך **פוחין דרבנן**, **דאף על גב** שבשבועה
 45 **איבא למימר הואיל** ואם היה **מפרש** בשבועתו שלא יאכל כל
 46 שהוא, היה חייב על כל שהוא, לכן גם **בסתם** [שלא פירש כמה לא
 47 יאכל] **נמי חייב** בכל שהוא, משום שאין דעתו על 'אכילה' של
 48 התורה [שהיא בכזית], אלא כלשון בני אדם, ש'אכילה' היא אף בכל
 49 שהוא. **קא משמע** לן **דיאין** אוימרים כן **ופטרי** רבנן בפחות מכזית גם
 50 בשבועה, משום שאדם הבא לאסור דבר על עצמו, דעתו לאסור כפי
 51 שיעור האיסורים שבתורה.
 52 הגמרא מפרשת את הצד השני של הספק: **או דלמא בעלמא** בשאר
 53 איסורי אכילה **פרבנן סבירא** ליה לרבי עקיבא שאינו מתחייב על
 54 פחות מכזית **והבא** שבועה **היינו מעמא הואיל** ואם היה **מפרש**
 55 בשבועתו שלא יאכל כל שהוא, היה חייב על כל שהוא, גם בנשבע
 56 **בסתם** שלא יאכל, **נמי חייב** בכל שהוא, משום שדעתו היתה כלשון
 57 בני אדם, ש'אכילה' משמעותה אף בכל שהוא.
 58 הגמרא מנסה לפשוט את הספק: **תא שמע** ששינוי במשנתנו, **דאמר**
 59 **לו לרבי עקיבא**, **היכן מציינו באוכל פל שהוא חייב**, **שזה חייב**.

המשך ביאור למס' שבועות ליום ראשון עמ' ב

1 ואכל כל שהוא, חייב. מתרצת הגמרא: **מְפָרֵשׁ נִפְי כְּבָרְיָה דְּנָפִי** –
2 מפרש בשבועתו שלא יאכל אפילו כל שהוא, דומה לענין אכילת
3 בריה בשאר איסורים, שכמו שהאוכל בריה פחותה מכזית חייב
4 מטעם שיש לה חשיבות, כן המפרש בשבועתו שלא יאכל כל שהוא,
5 החשיב את האכילה הזו על ידי שאסרה על עצמו, ואין ללמוד מכך
6 לנשבע שלא יאכל בסתם, שהוא אינו מתכוון לאסור אלא כסתם

7 אכילות שבתורה שהן בכזית.
8 הגמרא מקשה שוב: **וְהָרִי עֶפְרָה**, שהנשבע שלא יאכל עפר ואכל עפר,
9 לכאורה חייב אפילו בפחות מכזית, שכיון שאין זה דבר הראוי
10 לאכילה לא שייך בו שיעור אכילה. ממשיכה הגמרא: **אֵלָּא צָרִיךְ**
11 לומר שגם הנשבע שלא יאכל עפר אינו חייב אלא בכזית.